

TALOUSARVIOALOITE 209/2005 vp

Määrärahan osoittaminen talous- ja velkaneuvonnan järjestämiseen

Eduskunnalle

1990-luvun alkupuolen taloudellisen laman aiheuttamat yritysten konkurssit ja massatyöttömyys johtivat lukemattomien kansalaisten ylivelkaantumiseen. Valtava velkataakka nakertaa työttömäksi jääneen velallisen työllistymismotivaatiota, sillä suurin osa palkasta kuluu velanmaksuun — etenkin sellaisissa tapauksissa, joissa velallisella ei ole minkäänlaista mahdollisuutta suoriutua velastaan elinaikanaan. Jatkuva alhainen tulotaso, työttömyys ja niistä aiheutuvat sosiaaliset ongelmat johtavat helposti yksilön syrjäytymiseen yhteiskunnasta. Pahimmillaan ylivelkaantuminen saattaa johtaa kuluvankin vuoden aikana sattuneen kaltaisiin tragedioihin, joissa epätoivoiseen tilanteeseen ajautunut velallinen surmaa itsensä ja jopa koko perheensä. Menneiden talousvaikeuksien vuoksi velkakierteeseen joutuneiden lisäksi myös tämän päivän nuorilla aikuisilla on havaittu olevan ongelmia henkilökohtaisen taloutensa suunnittelussa ja tasapainossa pitämisessä.

Laman vaikutusten jälkihoitona kunnat, kirkko ja erilaiset järjestöt ryhtyivät oikeusministeriön erityisrahoituksen turvin tarjoamaan velkaantuneille neuvontapalveluja ahdingosta suoriutumisen tueksi. 1. syyskuuta vuonna 2000 talous- ja velkaneuvonta muuttui lakisääteiseksi (713/2000), ja nykyisin neuvontapalvelujen järjestämisestä kaikkien kuntien asukkaille vastaavat lääninhallitukset siten, että ne tekevät neuvontaa koskevan toimeksiantosopimuksen joko kunnan tai yksityisen palveluntuottajan kanssa. Vuonna 2004 talous- ja velkaneuvontayksiköitä

oli yhteensä 61, joista 54 oli kunnallisia ja 7 yksityisiä palveluntarjoajia.

Talous- ja velkaneuvonnan tehtävänä on antaa yksityishenkilöille tietoja ja neuvontaa talouden suunnittelusta sekä velkojen hoidosta, avustaa henkilöitä taloudenpidon suunnittelussa, etsiä ratkaisumahdollisuuksia velallisen talouteen liittyviin ongelmiin ja avustaa velallista tämän selvittäessä mahdollisuuksia tehdä sovinto velkojensa kanssa. Neuvonnalla myös avustetaan velallisia velkajärjestelyyn liittyvien asioiden hoitamisessa, erityisesti velkajärjestelyhakemuksen ja muiden yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain edellyttämien selvitysten ja asiakirjojen laatimisessa.

Jotta neuvonta olisi sitä eniten tarvitsevien ulottuvilla, se on asiakkaille maksutonta. Vuonna 2004 kunnat vastasivat palvelujen rahoituksesta keskimäärin 22 prosentin osuudella valtion huolehtiessa loppuosuudesta.

Talous- ja velkaneuvontapalveluille on kysyntää enemmän kuin mihin palvelun tarjoajien tämänhetkiset resurssit riittävät: Kuluttajaviraston raportin (Julkaisusarja 1/2005) mukaan vuonna 2004 61 talous- ja velkaneuvontayksikössä tehtiin yhteensä 80 300 asiakastyöhön liittyvää suoritetta ja asiakastapaamisia oli 38 268, vaikka tieto ennalta ehkäisevien talousneuvontapalvelujen saatavuudesta on vasta pikku hiljaa leviämässä kansalaisten keskuuteen. Tästä huolimatta valtion vuoden 2006 talousarvioesityksessä kyseessä olevan palvelun tarjoamiseen osoitettua määrärahaa esitetään leikattavaksi miljoonalla eurol-

la verrattuna vuoteen 2005 (5 311 000 eurosta 4 311 000 euroon). Kuitenkin on selvää, että yli-velkaantuneiden auttamiseen irti kierteestä ja toisaalta velkaantumista ehkäisevään työhön investoiminen on sekä taloudellisesta että sosiaalisesta ja inhimillisestä näkökulmasta katsottuna erittäin kannattavaa.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2006 talousarvioon momentille 32.40.31 lisäyksenä 1 000 000 euroa talous- ja velkaneuvontapalvelujen järjestämiseen.

Helsingissä 26 päivänä syyskuuta 2005

Kauko Juhantalo /kesk